

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης 05/2024

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Τμήμα Ε΄

Συνεδρίαση της 10^{ης} Ιανουαρίου 2024

Σύνθεση

Πρόεδρος: Αικατερίνη Γρηγορίου, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Ευάγγελος Μαρίνης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ., Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Βασιλική Παπαθεοδώρου, Δημήτριος Κατωπόδης, Περικλής Αγγέλου, Δημήτριος Καμάρης, Βασιλεία Πελέκου, Αναστασία Βασιλείου, Αγγελική Αναστοπούλου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Δημήτριος Κατωπόδης, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους.

Αριθμός Ερωτήματος : Το με αριθμό πρωτοκόλλου 125225/4.12.2023 έγγραφο του Πρύτανη του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ).

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται, αν μέλος του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού(ΔΕΠ) της βαθμίδας του Καθηγητή της Ιατρικής Σχολής, που δεν είναι ιατρός, δύναται να είναι υποψήφιος/α στην προκηρυχθείσα θέση του Διευθυντή/ντριας του Εργαστηρίου Κλινικής Βιοχημείας του ΕΚΠΑ.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Ε΄ Τμήμα) γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Με το έγγραφο του ερωτήματος και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, δίδεται το ακόλουθο πραγματικό:

1. Με το υπ' αριθ. πρωτ. 125225/4.12.2023 έγγραφο του Πρύτανη του ΕΚΠΑ, ερωτάται αν δύναται να είναι υποψήφιος για τη θέση Διευθυντή του εργαστηρίου Κλινικής Βιοχημείας της Ιατρικής Σχολής (ήδη Τμήματος) του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών μέλος ΔΕΠ που υπηρετεί σε αυτό και δεν είναι ιατρός. Με το ίδιο έγγραφο διαβιβάστηκε το από 30-11-2023 έγγραφο του Προέδρου του Τμήματος Ιατρικής του ΕΚΠΑ, με το οποίο ερωτάται, ειδικότερα, εάν δύναται η Καθηγήτρια Π. Μ.-Λ του Τμήματος Ιατρικής του ΕΚΠΑ, με γνωστικό αντικείμενο Κλινική Βιοχημεία - Ιατρική Χημεία, η οποία είναι Διευθύντρια του Εργαστηρίου Κλινικής Βιοχημείας του ΕΚΠΑ από το 2014, να επανεκλεγεί Διευθύντρια του εν λόγω Εργαστηρίου, το οποίο είναι εγκατεστημένο στο νοσοκομείο ΑΤΤΙΚΟ, παρότι δεν είναι πτυχιούχος ιατρικής, κατέχει όμως την ειδικότητα Κλινικής Χημείας (αρ. πρωτ. 20584/1990 απόφαση της Νομαρχίας Αθηνών, μετά από γνωμοδότηση του ΚΕΣΥ). Σημειώνεται ότι η θέση Δ/ντη του Εργαστηρίου Κλινικής Βιοχημείας προκηρύχθηκε με τη με αρ. πρωτ. 40/7-11-2023 προκήρυξη - απόφαση της Διευθύντριας του Τομέα Βασικών Ιατρικών Επιστημών της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ και η διεξαγωγή των εκλογών ορίσθηκε για την 14.12.2023, κατά την οποία αναβλήθηκε. Ο προβληματισμός που τίθεται εν προκειμένω ερείδεται στο ότι στο εν λόγω εργαστήριο (*adlitteram*) *«υπό την επίβλεψη του (διευθυντή) επιτελείται ιατρικό έργο και εκπαιδεύονται ειδικευόμενοι ιατροί.»*

2 Με το υπ' αριθ. πρωτ. ΕΚΠΑ 1255561/4.12.2023 έγγραφο του Πρύτανη διαβιβάστηκαν, επίσης, έγγραφα που κατέθεσε η μοναδική υποψήφια για τη θέση που προκηρύχθηκε, μεταξύ των οποίων η υπ' αριθ. πρωτ.20584/90/19.6.1991 απόφαση της Δνσης Υγιεινής της Νομαρχίας Αθηνών περί χορήγησης ειδικότητας κλινικής χημείας, καθώς και το από 25.11.2014 υπόμνημά της επί του αυτού νομικού ζητήματος που είχε ανακύψει, αντιστοίχως, κατά το χρόνο εκείνο. Τέλος, με το υπ' αριθ. πρωτ. 132698/22.12.2023 έγγραφο του Πρύτανη διαβιβάστηκαν το από 9.12.2023 ηλεκτρονικό μήνυμα της Διευθύντριας του Τομέα Βασικών Ιατρικών Επιστημών του Τμήματος της Ιατρικής, υπεύθυνης για τη διεξαγωγή της εκλογής, το υπ' αριθ. πρωτ. 136/21.12.2023 υπόμνημα της Ελληνικής Εταιρείας Ιατρικής Βιοπαθολογίας / Εργαστηριακής Ιατρικής με επιχειρήματα υπέρ της άποψης ότι, κατά το νόμο, ο Διευθυντής του ως άνω εργαστηρίου πρέπει να είναι ιατρός

και το από 18.12.2023 υπόμνημα με συνημμένα έγγραφα της μοναδικής υποψήφιας με επιχειρήματα υπέρ της αντίθετης άποψης, δηλαδή ότι ο Διευθυντής του εργαστηρίου δεν είναι αναγκαίο να είναι ιατρός.

Νομοθετικό Πλαίσιο

3.Στις διατάξεις των άρθρων 1, 4, 8, 10, 11, 12 και 13 του ν.δ. 131/1973 “Περί αναγνώρισεως ειδικότητας Κλινικής Χημείας και ιδρύσεως και λειτουργίας εργαστηρίων ταύτης” (Α΄ 221), ορίζεται:

«Άρθρον 1

1. Διά του παρόντος καθιερούται ειδικότης Κλινικής Χημείας αναγνωριζομένη εις ιατρούς, χημικούς, βιολόγους και φαρμακοποιούς εφ’ όσον κέκτηνται τα κάτωθι προσόντα: α) Πτυχίον της οικείας Σχολής ..., β) Τριετή συνολικήν πρακτικήν εξάσκησιν εις τα εργαστήρια ... γ) Πιστοποιητικόν διετούς θεωρητικής και πρακτικής φοιτήσεως εις ειδικόν Πανεπιστημιακόν φροντιστήριον διδασκαλίας των μαθημάτων Μικροβιολογίας, Φυσιολογίας, Υγιεινής, Ανατομίας, Βιολογικής Χημείας, Πρώτων Βοηθειών Φυσικοχημείας και Αναλυτικής Χημείας διά τους μη τυχόντας κατά τας Πανεπιστημιακάς σπουδάς των διδασκαλίας των ως άνω μαθημάτων, δ) ...»

«Άρθρον 4

Χημικοί, βιολόγοι και Φαρμακοποιοί έχοντες 5ετή κατά την δημοσιεύσιν του παρόντος συνολικήν προϋπηρεσίαν εις ανεγνωρισμένον βιοχημικόν εργαστήριον Νοσηλευτικού Ιδρύματος Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου, Πανεπιστημιακού τοιούτου ή ανεγνωρισμένον Πανεπιστημιακού της αλλοδαπής ή εις αυτοτελές Ιδιωτικόν Μικροβιολογικόν Εργαστήριον ή εις Πανεπιστημιακά Εργαστήρια της ημεδαπής άτινα εχορήγουν ή χορηγούν άδειαν ειδικότητος Μικροβιολογίας αποκτούν την ειδικότητα και την άδειαν ασκήσεως επαγγέλματος Κλινικής Χημείας άνευ παρακολουθήσεως των εν περιπτώσει γ της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος αναγραφόμενων μαθημάτων...»

«Άρθρον 8

1. Τα Εργαστήρια Κλινικής Χημείας ιδρύονται και λειτουργούν κατόπι αδειών χορηγημένων κατά τα περί ιδρύσεως και λειτουργίας μικροβιολογικών εργαστηρίων ισχύοντα. 2. Των υπό της προηγουμένης παραγράφου αδειών δικαιούνται οι κάτοχοι τίτλου ειδικότητας Κλινικής Χημείας».

«Άρθρον 10.

Εις τα εργαστήρια Κλινικής Χημείας επιτρέπεται η διενέργεια απασών των βιοχημικών εξετάσεων ούρων, αίματος, κοπράνων, γαστρικού και εγκεφαλονωτιαίου υγρού, απαγορευομένης της διεξαγωγής μικροβιολογικών και κυτταρολογικών εξετάσεων εφ'όσον δεν υπηρετεί παρ' αυτοίς μικροβιολόγος».

«Άρθρον 11

1. Επιτρέπεται η υπό των κεκτημένων την ειδικότητα της Κλινικής Χημείας διενέργεια αιμοληψίας και εις τας απολύτως αναγκαιούσας ποσότητας διά την διενέργειαν των υπό του προηγουμένου άρθρου επιτρεπομένων εξετάσεων. 2. Αι λήψεις εγκεφαλονωτιαίου και γαστρικού υγρού διενεργούνται απαραίτητως παρ' Ιατρών.»

«Άρθρον 12

1... 3. Εις τους λαμβάνοντας βάσει των διατάξεων του παρόντος την Ειδικότητα της Κλινικής Χημείας Χημικούς, Βιολόγους και Φαρμακοποιούς εφαρμόζονται αναλόγως αι περί εχεμυθείας των Ιατρών κείμεναι διατάξεις και κυρώσεις.»

«Άρθρον 13

Η ίδρυσις εργαστηρίων Κλινικής Χημείας εις πάσης φύσεως Κρατικά Νοσηλευτικά Ιδρύματα ή τοιαύτα Ν.Π. Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου, Ιδιωτικές Κλινικές, Πολυκλινικές και Ιατρεία, ή Ιδιωτικά Εργαστήρια Κλινικής Χημείας, διέπεται εφεξής υπό των διατάξεων του παρόντος Ν.Δ/τος η δε

λειτουργία τούτων επιτρέπεται μόνον εφ' όσον ταύτα διευθύνονται παρ' υπευθύνων επιστημόνων εχόντων την ειδικότητα ταύτην».

4. Στη διάταξη του άρθρου 7 παρ.5 του νόμου 1268/1982 « Για τη δομή και λειτουργία των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών ιδρυμάτων» (Α'87), ορίζεται :

«Άρθρο 7

1...5 Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Γενικής Συνέλευσης του οικείου Τμήματος ή της οικείας σχολής, ιδρύεται Εργαστήριο, Κλινική ή Μουσείο. Στην απόφαση ίδρυσης καθορίζεται και ο εσωτερικός κανονισμός του Εργαστηρίου, της κλινικής ή του Μουσείου».

5. Στις διατάξεις των άρθρων 1, 2, 3, και 4 της υπ' αριθ. 693791 /B1/2003 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων « ίδρυση Εργαστηρίου Κλινικής Βιοχημείας στην Ιατρική Σχολή του ΕΚΠΑ και καθορισμός του εσωτερικού κανονισμού» (Β` 900), που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 7 παρ.5 του ν. 1268/1982 (Α'87),ορίζεται:

«Άρθρο 1

Ιδρύεται στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών Εργαστήριο Κλινικής Βιοχημείας το οποίο εξυπηρετεί διδακτικές ερευνητικές και κλινικές ανάγκες στα γνωστικά αντικείμενα: 1. Βιολογικής Χημείας 2. Εργαστηριακής Ιατρικής Χημείας 3. Διαγνωστικής Μοριακής Βιοχημείας 4. Αναλυτικής και Ποσοστικής Βιοχημείας 5. Πειραματικής Καρδιολογίας 6. Πειραματικής Ογκολογίας 7. Νευροχημείας και Νευροεπιστημών 8. Διαγνωστικής Μοριακής Ιατρικής (Γενομική (Genomics) Πρωτεομική (Proteomics) κ.λ.π. 9. Αθηροσκλήρυνσης και Μεταβολισμού των Λιπιδίων 10. Βιοχημείας Μεταβολικών Νοσημάτων 11. Ανοσοβιοχημείας 12. Ανοσοϊστοχημείας 13. Ιατρικής Πληροφορικής και Βιοπληροφορικής.

Το εργαστήριο αυτό εντάσσεται στον Μορφολειτουργικό Τομέα της Ιατρικής Σχολής.

Στο εργαστήριο αυτό οργανώνονται και λειτουργούν οι παρακάτω μονάδες: 1. Μονάδα Βιολογικής Χημείας 2. Μονάδα Εργαστηριακής Ιατρικής Χημείας 3. Μονάδα Διαγνωστικής Μοριακής Βιοχημείας 4. Μονάδα Αναλυτικής και Ποσοστικής Βιοχημείας 5. Μονάδα Πειραματικής Καρδιολογίας 6. Μονάδα Πειραματικής Ογκολογίας 7. Μονάδα Νευροχημείας και Νευροεπιστημών 8. Μονάδα Διαγνωστικής Μοριακής Ιατρικής (Γενομική (Genomics) Πρωτεομική (Proteomics) κ.λ.π. 9. Μονάδα Αθηροσκλήρυνσης και Μεταβολισμού των Λιπιδίων 10. Μονάδα Βιοχημείας Μεταβολικών Νοσημάτων 11. Μονάδα Ανοσοβιοχημείας 12. Μονάδα Ανοσοϊστοχημείας 13. Μονάδα Ιατρικής Πληροφορικής και Βιοπληροφορικής...».

«Άρθρο 2 Σκοπός

1. Το Εργαστήριο Κλινικής Βιοχημείας της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών έχει ως σκοπό:

α) Την κατάρτιση προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών της Ιατρικής Σχολής και άλλων τμημάτων του Πανεπιστημίου, β) Τη διεξαγωγή έρευνας που να αποβλέπει στην πρόοδο της Ιατρικής επιστήμης και της προληπτικής ιατρικής, γ) Την κάλυψη διαγνωστικών αναγκών και την εξυπηρέτηση άλλων σκοπών που αφορούν στο κοινωνικό σύνολο, δ) Την ειδίκευση ιατρών, τεχνολόγων και άλλων λειτουργών των κλάδων υγείας καθώς και η συνεχής εκπαίδευση και επιμόρφωσή τους, ε) Τον προγραμματισμό, την οργάνωση και την εκτέλεση κλινικών και εργαστηριακών ερευνητικών προγραμμάτων, στ) Τη συνεργασία και ανταλλαγή επιστημονικών γνώσεων με άλλα ακαδημαϊκά ερευνητικά ιδρύματα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής. ζ) Τη διατομεακή διασύνδεση των βασικών ιατρικών επιστημών με τις κλινικές επιστήμες, με σκοπό την εκπλήρωση μελετών φάσης I και II. η) Τη μετάδοση της γνώσης και της έγκαιρης διάγνωσης μέσω χρήσης νέων τεχνολογικών εφαρμογών στην Ιατρική (βλ. Ιατρική Πληροφορική). θ) Την ανάπτυξη βιολογικών επιδημιολογικών τραπεζών πληροφοριών για την καλύτερη και ορθολογικότερη διαχείριση μελετών στον Ιατρικό χώρο της Ελλάδας. Ι) Την οργάνωση Ειδικών δομημένων Εκπαιδευτικών προγραμμάτων (SummerSchools) για την εκπαίδευση των Επιστημόνων Υγείας της Νοτιο Ανατολικής Ευρώπης στις Βασικές Ιατρικές Επιστήμες».

«Άρθρο 3 Προσωπικό

Το Εργαστήριο Κλινικής Βιοχημείας στελεχώνεται από ιατρικό και λοιπό προσωπικό που υπηρετεί στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και στο Νοσοκομείο όπου λειτουργεί. Το ιατρικό προσωπικό αποτελείται από το Διευθυντή και μέλη του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ) του Τμήματος Ιατρικής, που η επιστημονική τους ενασχόληση εμπίπτει στα διδακτικά, ερευνητικά και κλινικά ενδιαφέροντα του οικείου εργαστηρίου. Το προσωπικό αυτό συμπληρώνεται με ειδικευόμενους και ειδικευμένους ιατρούς του Ε.Σ.Υ. που τοποθετούνται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Το λοιπό προσωπικό περιλαμβάνει μέλη Ειδικού Τεχνολογικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) και μέλη του νοσηλευτικού προσωπικού, του οποίου το έργο καθορίζεται σύμφωνα με τις εκάστοτε ανάγκες του οικείου εργαστηρίου...»

«Άρθρο 4 Διοίκηση Αρμοδιότητες

1. Το Εργαστήριο Κλινικής Βιοχημείας της Ιατρικής Σχολής διευθύνεται από μέλος του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) του Τμήματος Ιατρικής του Πανεπιστημίου Αθηνών που ορίζεται με τη διαδικασία που ορίζουν οι διατάξεις του άρθρου 28 παρ. 22 του Ν. 2083/1992.¹

2. ...Ο διευθυντής ασκεί τις αρμοδιότητες ... η κατάρτιση και υποβολή στη Γενική Συνέλευση της Ιατρικής Σχολής και στη Γενική Συνέλευση του οικείου Τομέα του ετήσιου προγράμματος λειτουργίας για τις διδακτικές και ερευνητικές δραστηριότητες και η μέριμνα για την εφαρμογή του, ... η μέριμνα για την παροχή νοσηλευτικού έργου...».

6. Στις διατάξεις του άρθρου 13 του ν.1397/1983, « Εθνικό Σύστημα Υγείας» (Α'143), ορίζεται:

«Άρθρο 13 Πανεπιστημιακές κλινικές, εργαστήρια και μονάδες.

1. Στα νοσοκομεία μπορεί να εγκαθίστανται και να λειτουργούν Πανεπιστημιακές κλινικές, εργαστήρια και ειδικές μονάδες που στελεχώνονται αποκλειστικά με

¹ Η παράγραφος 22 του άρθρου 28 του ν. 2083/1992 έχει καταργηθεί από το άρθρο 81 παρ. 9 του ν. 4009/2011 . Ήδη ισχύουν οι νεότερες διατάξεις του ν. 4957/2022.

πανεπιστημιακό ιατρικό και λοιπό επιστημονικό προσωπικό. Η διάταξη αυτή δεν αναφέρεται στους ειδικευόμενους και μετεκπαιδευόμενους. Οι πανεπιστημιακές κλινικές, εργαστήρια και μονάδες εντάσσονται στον αντίστοιχο τομέα του νοσοκομείου και αποτελούν τμήματά του...».

7. Στην με αριθμό Υ4α/68458/2003 κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Υγείας και Πρόνοιας (Β`1079), που εκδόθηκε κατά τη διάταξη του άρθρου 13 παρ.1 του ν. 1397/1983, ορίζεται:

«Εγκαθίστανται και λειτουργούν στο Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο ΑΤΤΙΚΟΝ, οι παρακάτω Πανεπιστημιακές Κλινικές και Εργαστήρια, της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών: Κλινικές...Εργαστήριο κλινικής βιοχημείας. Τα μέλη ΔΕΠ, που υπηρετούν στις παραπάνω Πανεπιστημιακές κλινικές και εργαστήρια, υποχρεούνται σε εφημερία για την αντιμετώπιση εκτάκτων περιστατικών και παροχής επείγουσας περίθαλψης, σύμφωνα με τα όσα ισχύουν κάθε φορά για την εφημερία των νοσοκομείων. Το προσωπικό που υπηρετεί στις παραπάνω Πανεπιστημιακές κλινικές και εργαστήρια, συνεργάζεται με τα αντίστοιχα τμήματα της Ιατρικής Υπηρεσίας, όλων των Νοσοκομείων του Πε.Σ. Υ.Π στο οποίο ανήκει, για την ανάπτυξη και αναβάθμιση του επιπέδου της εκπαίδευσης και παροχής υπηρεσιών υγείας. Οι παραπάνω Πανεπιστημιακές κλινικές και εργαστήρια, πρέπει να έχουν επιστημονικό υπεύθυνο για τη λειτουργία τους».

8 Στις διατάξεις των άρθρων 6 και 7 του ν. 2889 /2001 «Βελτίωση και εκσυγχρονισμός του Εθνικού Συστήματος Υγείας και άλλες διατάξεις» (Α' 37), όπως ισχύει, ορίζεται :

«Άρθρο 6 Οργάνωση νοσοκομείων.

Κάθε νοσοκομείο απαρτίζεται από τις υπηρεσίες: α) Ιατρική, β) Νοσηλευτική, γ) Διοικητική - Οικονομική και δ) Τεχνική Ξενοδοχειακή, εφόσον το επιτρέπει η οργανική του δύναμη. Στην Ιατρική Υπηρεσία του νοσοκομείου υπάγονται οι ιατροί, οδοντίατροι, φαρμακοποιοί, φυσικοί νοσοκομείων - ακτινοφυσικοί, χημικοί, κλινικοί χημικοί, βιοχημικοί, βιολόγοι, ψυχολόγοι, διαιτολόγοι, τεχνολόγοι τροφίμων, τεχνολόγοι ακτινολόγοι και οι λοιποί επιστήμονες των κλάδων υγείας, καθώς και τα τμήματα παραϊατρικού προσωπικού και κοινωνικής εργασίας...».

«Άρθρο 7 Διάρθρωση Ιατρικής Υπηρεσίας

1. Στην Ιατρική Υπηρεσία των Νοσοκομείων του Ε.Σ.Υ. προϊστάται ιατρός με θέση Συντονιστή Διευθυντή ή ο μοναδικός Διευθυντής, προϊστάμενος Τμήματος, εργαστηρίου ή Μονάδας με βαθμό Διευθυντή... Στα Πανεπιστημιακά Νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ. ο Διευθυντής της Ιατρικής Υπηρεσίας είναι ιατρός μέλος Δ.Ε.Π. πρώτης βαθμίδας, που προϊστάται κλινικής ή εργαστηρίου ή μονάδας του οικείου Νοσοκομείου. Στους τομείς της Ιατρικής Υπηρεσίας Νοσοκομείου του Ε.Σ.Υ. προϊστάται ιατρός με θέση Συντονιστή Διευθυντή... Στους τομείς της Ιατρικής Υπηρεσίας των Πανεπιστημιακών Νοσοκομείων του Ε.Σ.Υ. προϊστάται ιατρός μέλος Δ.Ε.Π. πρώτης βαθμίδας, προϊστάμενος τμήματος εργαστηρίου ή μονάδας του τομέα αυτού²...

8. Κάθε ιατρικό τμήμα ή μονάδα έχει επιστημονική αυτοτέλεια. Σε κάθε ιατρικό τμήμα ή μονάδα προϊστάται και έχει τον συνολικό συντονισμό και την επιστημονική ευθύνη ιατρός αντίστοιχης ειδικότητας, που κατέχει βαθμό Συντονιστή Διευθυντή ... ή άλλος επιστήμονας της Ιατρικής Υπηρεσίας με τον μεγαλύτερο βαθμό. Ο προϊστάμενος, όταν απουσιάζει ή κωλύεται, ορίζει ως αναπληρωτή του έναν ιατρό με βαθμό Διευθυντή ή, αν δεν υπάρχει, έναν Επιμελητή Α' ή άλλον επιστήμονα της Ιατρικής Υπηρεσίας με τον μεγαλύτερο βαθμό...»³

9. Στις διατάξεις του άρθρου 48 του ν. 4957/2022, «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις.» (Α'141), όπως ισχύει , ορίζεται:

«Άρθρο 48 Διευθυντής Εργαστηρίου - Διαδικασία εκλογή - Αρμοδιότητες

1. Κάθε πανεπιστημιακό εργαστήριο διοικείται από τον Διευθυντή του. Ως Διευθυντής πανεπιστημιακού εργαστηρίου εκλέγεται μέλος Διδακτικού

² Το πρώτο εδάφιο της παρ.1 είχε αντικατασταθεί με το άρθρο 8 παρ.3 Ν.3868/2010, ΦΕΚ Α 129/3.8.2010 και τροποποιήθηκαν α) εκ νέου το πρώτο εδάφιο, ώστε στην Ιατρική Υπηρεσία των Νοσοκομείων του Ε.Σ.Υ., να δύναται να προϊστάται ο προσωρινός προϊστάμενος τμήματος, εργαστηρίου ή μονάδας του Νοσοκομείου με βαθμό Διευθυντή και β) το τρίτο εδάφιο, ώστε στους τομείς της Ιατρικής Υπηρεσίας Νοσοκομείου του Ε.Σ.Υ. να δύναται να προϊστάται ο προσωρινός προϊστάμενος τμήματος, εργαστηρίου ή μονάδας του τομέα αυτού με βαθμό Διευθυντή, και τα πρώτα τρία εδάφια της παρ. 1 διαμορφώθηκαν ως άνω με το άρθρο 35 του Ν. 4865/2021 (ΦΕΚ Α' 238/04.12.2021)

³ Η παρ. 8, όπως είχε τροποποιηθεί με σειρά διατάξεων αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 12 Ν.4999/2022, ΦΕΚ Α 225/07.12.2022.

Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), πλήρους απασχόλησης, της βαθμίδας του Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή. Η θητεία του Διευθυντή είναι τριετής. Η επανεκλογή του ίδιου προσώπου στο αξίωμα του Διευθυντή πανεπιστημιακού εργαστηρίου επιτρέπεται χωρίς περιορισμό θητειών. Δικαίωμα υποβολής υποψηφιότητας για το αξίωμα του Διευθυντή έχουν μέλη Δ.Ε.Π. που έχουν τοποθετηθεί και υπηρετούν στο πανεπιστημιακό εργαστήριο και έχουν ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό του εργαστηρίου. 2.... 3. Δεν επιτρέπεται να θέτουν υποψηφιότητα για τη θέση του Διευθυντή πανεπιστημιακού εργαστηρίου όσοι αποχωρούν από την υπηρεσία λόγω συμπλήρωσης του ανώτατου ορίου ηλικίας κατά τη διάρκεια της θητείας για την οποία προκηρύσσεται η θέση, εκτός και αν στο πανεπιστημιακό εργαστήριο υπηρετεί ένα (1) μόνο μέλος Δ.Ε.Π. ή δεν υπάρχει κανένας άλλος υποψήφιος...

4. Η προκήρυξη εκλογών για την εκλογή του Διευθυντή του πανεπιστημιακού εργαστηρίου πραγματοποιείται από τον επικεφαλής της ακαδημαϊκής μονάδας στην οποία εντάσσεται το Εργαστήριο, Πρύτανη, Κοσμήτορα, Πρόεδρο Τμήματος ή Διευθυντή Τομέα, τουλάχιστον τρεις (3) μήνες πριν από τη λήξη της θητείας του Διευθυντή.

5. Η εκλογική διαδικασία διεξάγεται αποκλειστικά μέσω ηλεκτρονικής ψηφοφορίας με την επιμέλεια του επικεφαλής της ακαδημαϊκής μονάδας, στην οποία εντάσσεται το πανεπιστημιακό εργαστήριο, με την προϋπόθεση ότι δεν είναι υποψήφιος ο ίδιος... Ειδικότερα, ο επικεφαλής της ακαδημαϊκής μονάδας ελέγχει αν οι υποψήφιοι πληρούν τις προϋποθέσεις εκλογιμότητας και καταρτίζει ενιαίο ψηφοδέλτιο με όλους τους υποψηφίους...

9. Ο Διευθυντής του πανεπιστημιακού εργαστηρίου έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες: α) προϊστάται και εποπτεύει τη λειτουργία του πανεπιστημιακού εργαστηρίου, β) μεριμνά για την εφαρμογή του πρότυπου εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας των πανεπιστημιακών εργαστηρίων, του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας του πανεπιστημιακού εργαστηρίου, του εσωτερικού κανονισμού του Α.Ε.Ι. και των αποφάσεων των οργάνων του Α.Ε.Ι., καθώς και για την τήρηση της νομοθεσίας, γ) έχει την ιδιότητα του Επιστημονικού Υπευθύνου σε έργα/προγράμματα του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.), ο οποίος διαχειρίζεται τους ίδιους πόρους του πανεπιστημιακού εργαστηρίου, δ) εισηγείται προς τον Πρύτανη την τοποθέτηση ή διάθεση διοικητικού προσωπικού του Α.Ε.Ι. για την υποστήριξή του, ε)

εισηγείται προς την Επιτροπή Ερευνών του Ε.Λ.Κ.Ε. την πρόσληψη έκτακτου ερευνητικού, επιστημονικού και λοιπού προσωπικού για τις ανάγκες του πανεπιστημιακού εργαστηρίου, στ) υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει το πανεπιστημιακό εργαστήριο για την παροχή υπηρεσιών προς τρίτους, ζ) ασκεί κάθε άλλη αρμοδιότητα που ορίζεται στον εσωτερικό κανονισμό του Α.Ε.Ι. και στον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του πανεπιστημιακού εργαστηρίου».

10. Στις διατάξεις των άρθρων 4 και 9 της υπ' αριθ. 123024/Ζ1 /2022 κοινής απόφασης των Υπουργών Παιδείας και Θρησκευμάτων και Επικρατείας « Καθορισμός της διαδικασίας ανάδειξης των μονομελών οργάνων των Μονοτμηματικών Σχολών, των Τμημάτων, των Τομέων και λοιπών μονομελών οργάνων των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.), των εκπροσώπων των μελών Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.), Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) και των φοιτητών στα συλλογικά όργανα των Α.Ε.Ι.» (Β' 5220), ορίζονται :

«Άρθρο 4 Διαδικασία εκλογής Διευθυντών Πανεπιστημιακών εργαστηρίων, κλινικών και μουσείων

1. Η προκήρυξη των εκλογών για την ανάδειξη Διευθυντή πανεπιστημιακού εργαστηρίου ή πανεπιστημιακής κλινικής ή πανεπιστημιακού μουσείου των Α.Ε.Ι., εκδίδεται, με επιμέλεια:

α) του Διευθυντή Τομέα, εάν το εργαστήριο ή η κλινική ή το μουσείο εντάσσεται σε Τομέα, ...

3. Δικαίωμα υποβολής υποψηφιότητας για τη θέση του Διευθυντή έχει κάθε μέλος Δ.Ε.Π. πλήρους απασχόλησης, της βαθμίδας Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή, που υπηρετεί στο εργαστήριο, ... υπό την προϋπόθεση ότι δεν αποχωρεί από την υπηρεσία κατά τη διάρκεια της προκηρυσσόμενης θητείας. Ειδικώς για τα εργαστήρια και τις κλινικές, προϋπόθεση για την υποβολή υποψηφιότητας είναι η κατοχή ίδιου ή συναφούς γνωστικού αντικείμενου με αυτό του εργαστηρίου ή της κλινικής...

4. Το εκλεκτορικό σώμα για την ανάδειξη του Διευθυντή εργαστηρίου ή κλινικής απαρτίζεται από: α)... β) το σύνολο των μελών Δ.Ε.Π., πλήρους και μερικής απασχόλησης, ανεξαρτήτως βαθμίδας... 5...

6. Ως Όργανο Διενέργειας Εκλογών (Ο.Δ.Ε.) για την παρακολούθηση της εκλογικής διαδικασίας του Διευθυντή ορίζεται: α) ο Διευθυντής του Τομέα, εάν το εργαστήριο ...εντάσσεται σε Τομέα...».

«Άρθρο 9

1..3. Μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής υποψηφιοτήτων, το Ο.Δ.Ε. ελέγχει τις υποψηφιότητες που έχουν υποβληθεί προκειμένου να διαπιστώσει αν συντρέχουν στο πρόσωπο κάθε υποψηφίου οι προϋποθέσεις εκλογιμότητας και δεν υφίστανται κωλύματα εκλογιμότητας. Μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου, το Ο.Δ.Ε. ανακηρύσσει τους υποψηφίους και συντάσσει ενιαίο ψηφοδέλτιο...».

11. Στην υπ' αριθ.πρωτ.40/07.11.2023 προκήρυξη της Διευθύντριας του Τομέα Βασικών Ιατρικών Επιστημών της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ, ορίζεται:

« Δικαίωμα υποβολής υποψηφιότητας για τη θέση Διευθυντή, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, έχει κάθε μέλος ΔΕΠ πλήρους απασχόλησης, της βαθμίδας Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή, που υπηρετεί στο Εργαστήριο, υπό την προϋπόθεση ότι: α. δεν αποχωρεί από την υπηρεσία κατά τη διάρκεια της προκηρυσσόμενης θητείας, β. κατέχει το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό του Εργαστηρίου. Κατ' εξαίρεση δύναται να υποβάλει υποψηφιότητα μέλος ΔΕΠ που αποχωρεί από την υπηρεσία κατά τη διάρκεια της προκηρυσσόμενης θητείας εάν είναι το μόνο μέλος ΔΕΠ που υπηρετεί στο Εργαστήριο ή εάν δεν υπάρχουν άλλες υποψηφιότητες και γ) πληροί τις προϋποθέσεις που διατυπώνονται στο άρθρο 3 του ΦΕΚ 900/3-7-2003...

Μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής υποψηφιοτήτων, το ΟΔΕ ελέγχει τις υποψηφιότητες και μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου ανακηρύσσει τους υποψηφίους. Το εκλεκτορικό Σώμα για την ανάδειξη του Διευθυντή απαρτίζεται από το σύνολο των μελών ΔΕΠ πλήρους και μερικής απασχόλησηςπου υπηρετούν στην ακαδημαϊκή μονάδα που εντάσσεται το εργαστήριο (Τομέας, Τμήμα, ή Σχολή) κατά τον χρόνο διενέργειας των εκλογών, εξαιρουμένων όσων τελούν σε καθεστώς αναστολής καθηκόντων... Εν προκειμένω στο εργαστήριο Κλινικής Βιοχημείας υπηρετούν δύο μέλη ΔΕΠ ως εκ τούτου στην προκειμένη περίπτωση το εκλεκτορικό σώμα ...αποτελείται από το σύνολο των μελών ΔΕΠ του οικείου τομέα».

Ερμηνεία και Υπαγωγή

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και του όλου νομικού πλαισίου στο οποίο εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σ' αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη του Τμήματος συνάγονται τα ακόλουθα:

12. Με τις διατάξεις του ν.δ. 131/1973 καθιερώθηκε η ειδικότητα της “Κλινικής Χημείας”, η οποία χορηγείται, υπό συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις, σε ιατρούς, σε χημικούς, σε βιολόγους και σε φαρμακοποιούς. Οι κάτοχοι τίτλου ειδικότητας Κλινικής Χημείας δικαιούνται να λάβουν άδεια ίδρυσης και λειτουργίας εργαστηρίου Κλινικής Χημείας, σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 8. Εξάλλου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13, η ίδρυση και η λειτουργία εργαστηρίων Κλινικής Χημείας, μεταξύ άλλων, σε πάσης φύσεως κρατικά νοσηλευτικά ιδρύματα και σε νοσηλευτικά ιδρύματα νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, διέπεται από τις διατάξεις του διατάγματος αυτού και επιτρέπεται μόνον εφόσον αυτά διευθύνονται από επιστήμονες στους οποίους έχει χορηγηθεί η ειδικότητα της Κλινικής Χημείας, ανεξαρτήτως του αν πρόκειται για ιατρούς ή χημικούς ή βιολόγους ή φαρμακοποιούς (πρβλ. την ΣΤΕ 2353/2016 η οποία, αν και υπήρξε λόγος ακύρωσης, δεν αποφάνθηκε, ως προς το ζήτημα του κατά το νόμο επιτρεπτού της Δνσης εργαστηρίου από μη ιατρό σε νοσοκομείο του Ε.Σ.Υ., γιατί δέχθηκε την αίτηση ακύρωσης από άλλον λόγο). Στα εργαστήρια αυτά επιτρέπεται η διενέργεια όλων των βιοχημικών εξετάσεων που αναφέρονται στο άρθρο 10 του ίδιου ν.δ/τος, ενώ η διεξαγωγή μικροβιολογικών και κυτταρολογικών εξετάσεων επιτρέπεται μόνο αν υπηρετεί στο εργαστήριο και μικροβιολόγος (βιοπαθολόγος), χωρίς όμως να απαιτείται αυτός να έχει τη “Διεύθυνση” του εργαστηρίου. Τέλος, ρητά ορίζεται (άρθρο 11) ότι όσοι κατέχουν την ειδικότητα της Κλινικής Χημείας δύνανται να διενεργούν αιμοληψίες στις απολύτως αναγκαίες ποσότητες για τη διενέργεια των προαναφερομένων επιτρεπομένων βιοχημικών εξετάσεων, εξαιρουμένων των λήψεων εγκεφαλονωτιαίου και γαστρικού υγρού, οι οποίες υποχρεωτικά διενεργούνται από ιατρούς.

13. Με τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 13 του ν. 1397/1983, ο νομοθέτης προέβλεψε τη δυνατότητα εγκατάστασης και λειτουργίας πανεπιστημιακών κλινικών, εργαστηρίων και ειδικών μονάδων, που στελεχώνονται αποκλειστικά με πανεπιστημιακό ιατρικό και λοιπό επιστημονικό προσωπικό, στα νοσοκομεία του ΕΣΥ. Όπως έχει κριθεί (ΣΤΕ 735/2010 σκ.4, πρβλ. ΣΤΕ 2028/2002 σκ.7), με τη διάταξη αυτή ο νομοθέτης απέβλεψε στην κατά το άρθρο 16 του Συντάγματος απρόσκοπτη ανάπτυξη και προαγωγή του διδακτικού και ερευνητικού έργου του επιστημονικού προσωπικού των πανεπιστημιακών κλινικών, αλλά και στην προάσπιση της υγείας των πολιτών, σύμφωνα με το άρθρο 21 παρ. 3 του Συντάγματος (ΝΣΚ 40/2013 ατομική). Τούτου ένεκα προκύπτει ότι η αποστολή πανεπιστημιακής κλινικής ή εργαστηρίου προσβλέπει όχι μόνο σε εκπαίδευση των φοιτητών και την επιστημονική έρευνα, αλλά και σε παροχή κλινικού και θεραπευτικού έργου, καθώς και στη διενέργεια διαγνωστικών εξετάσεων (ΝΣΚ 40/2013, ατομική, πρβλ. ΝΣΚ113/2022 σκ.12) .

14. Με τις διατάξεις του άρθρου 48 παρ. 1 του ν. 4957/2022 τέθηκαν οι προϋποθέσεις και η διαδικασία εκλογής Διευθυντή πανεπιστημιακού εργαστηρίου και ορίστηκε ότι δικαίωμα υποβολής υποψηφιότητας για το αξίωμα αυτό έχουν μέλη ΔΕΠ που έχουν τοποθετηθεί και υπηρετούν στο πανεπιστημιακό εργαστήριο και έχουν ίδιο ή συναφές αντικείμενο με αυτό του εργαστηρίου. Με την παράγραφο 9 του ίδιου άρθρου ορίστηκαν οι αρμοδιότητες του Διευθυντή. Αντίστοιχες ρυθμίσεις περιλαμβάνει και η κανονιστική ρύθμιση (ΥΑ 123024/Ζ1/2022).

15. Στο Εργαστήριο Κλινικής Χημείας που έχει ιδρυθεί στην Ιατρική Σχολή του ΕΚΠΑ και εγκαταστάθηκε και λειτουργεί στο ΝΠΔΔ Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο “ ΑΤΤΙΚΟΝ”, προβλέπεται ότι υπηρετούν δύο κατηγορίες προσωπικού και συγκεκριμένα: Το αναφερόμενο ως “ιατρικό προσωπικό”, στο οποίο περιλαμβάνονται μέλη ΔΕΠ της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ, των οποίων η επιστημονική ενασχόληση εμπίπτει στα διδακτικά, ερευνητικά και κλινικά ενδιαφέροντα του οικείου εργαστηρίου σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 3 της με αριθμό 69379/ Β1 /2003 ΚΥΑ (Β´ 900). Στην κατηγορία αυτή ανήκουν και οι ειδικευόμενοι ή ειδικευμένοι γιατροί του Ε.Σ.Υ. που τοποθετούνται με

απόφαση του Νοσοκομείου στο συγκεκριμένο Εργαστήριο. Η δεύτερη κατηγορία είναι αυτή του “λοιπού προσωπικού”, που περιλαμβάνει μέλη Ειδικού Τεχνολογικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) και μέλη του νοσηλευτικού προσωπικού, του οποίου το έργο καθορίζεται σύμφωνα με τις εκάστοτε ανάγκες του Εργαστηρίου.

16 Με την υπ’ αριθ. πρωτ. 40/07.11.2023 προκήρυξη εκλογών, της Διευθύντριας του Τομέα Βασικών Επιστημών του Ιατρικού Τμήματος του ΕΚΠΑ, για την ανάδειξη του Διευθυντή του Εργαστηρίου Κλινικής Βιοχημείας του Τομέα Βασικών Ιατρικών Επιστημών της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ ορίστηκε ότι δικαίωμα υποβολής υποψηφιότητας έχει κάθε μέλος ΔΕΠ πλήρους απασχόλησης, της βαθμίδας καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή, που υπηρετεί στο Εργαστήριο, κατέχει το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό του Εργαστηρίου, προσόν για το οποίο, αν αμφισβητείται, αποφαίνεται αιτιολογημένα η αρμόδια Γενική Συνέλευση της Ακαδημαϊκής Μονάδας στην οποία ανήκει το Εργαστήριο (ΣτΕ 1249/2004) και πληροί τις προϋποθέσεις που διατυπώνονται στο άρθρο 3 της ΚΥΑ 69379/Β1 /2003. Εκτός από τις προαναφερόμενες θετικές προϋποθέσεις υποβολής υποψηφιότητας, η προκήρυξη ορίζει και μία αρνητική προϋπόθεση, (κώλυμα συμμετοχής),ήτοι ο υποψήφιος να μην αποχωρεί από την υπηρεσία κατά την διάρκεια της προκηρυσσόμενης θητείας. Κατ’ εξαίρεση δύναται να υποβάλει υποψηφιότητα μέλος ΔΕΠ που αποχωρεί από την υπηρεσία κατά τη διάρκεια της προκηρυσσόμενης θητείας, εάν είναι το μόνο μέλος ΔΕΠ που υπηρετεί στο Εργαστήριο ή εάν δεν υπάρχουν άλλες υποψηφιότητες. Οι προϋποθέσεις αυτές πρέπει να συντρέχουν στο πρόσωπο του υποψηφίου, ώστε να κριθεί εκλόγιμος από το αρμόδιο προς τούτο όργανο, δηλαδή από τον επικεφαλής της ακαδημαϊκής μονάδας στην οποία εντάσσεται το Εργαστήριο (ν.4957/2022 άρθρο 48 παρ. 5).

17. Ως προς την έννοια της κρίσιμης διάταξης του άρθρου 3 της ΚΥΑ 69379/β1/2003, στην οποία παραπέμπει η προκήρυξη και για την οποία προβληματίζεται η Διοίκηση και, ειδικότερα, αν ο Διευθυντής του Εργαστηρίου Κλινικής Βιοχημείας, εκτός από μέλος ΔΕΠ της βαθμίδας του καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή του Τμήματος της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ με

επιστημονική απασχόληση που εμπίπτει στα διδακτικά, ερευνητικά και κλινικά ενδιαφέροντα του οικείου εργαστηρίου, απαιτείται να είναι και ιατρός, κατά τη συζήτηση που έλαβε χώρα στο Τμήμα διατυπώθηκαν τρεις γνώμες.

18. Η γνώμη της πλειοψηφίας, η οποία απαρτίστηκε από την Πρόεδρο του Τμήματος Αικατερίνη Γρηγορίου, Αντιπρόεδρο του Ν.Σ.Κ και τους Κωνσταντίνο Γεωργάκη, Βασιλική Παπαθεοδώρου, Περικλή Αγγέλου, Δημήτριο Καμάρη, Αναστασία Βασιλείου και Αγγελική Αναστοπούλου, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους, (ψήφοι 7), έχει ως εξής:

Η προκήρυξη περί της οποίας το ερώτημα εκδόθηκε υπό την ισχύ του ν. 4957/2022 και είναι σύμφωνη με τις ρυθμίσεις της διάταξης του άρθρου 48 του ν. 4957/2022 και της ΥΑ123024/Ζ1/2022. Σε αυτές τίθεται ως προϋπόθεση για την εκλογιμότητα του υποψηφίου στο αξίωμα του Διευθυντή Πανεπιστημιακού Εργαστηρίου η ιδιότητά του ως μέλος ΔΕΠ, να έχει τοποθετηθεί και να υπηρετεί στο πανεπιστημιακό εργαστήριο και να έχει ίδιο ή συναφές αντικείμενο με αυτό του εργαστηρίου. Πρόκειται δε για Εργαστήριο Κλινικής Βιοχημείας, το οποίο, σύμφωνα με το άρθρο 13 του ν.δ. 131/1973 απαιτείται να διευθύνεται από πρόσωπο στο οποίο έχει αναγνωρισθεί η ειδικότητα της Κλινικής Χημείας, η οποία, σύμφωνα με το άρθρο 1 αυτού, αποδίδεται σε ιατρούς, χημικούς, βιολόγους και φαρμακοποιούς. Από τις διατάξεις αυτές δεν προκύπτει άλλη απαίτηση ή περιορισμός.

Αντιστοίχως, η διάταξη του άρθρου 3 της 693791 /Β1 /2003 ΚΥΑ, στην οποία παραπέμπει η προκήρυξη, δεν απαιτεί ο υποψήφιος για τη θέση του Διευθυντή του Εργαστηρίου να είναι ιατρός, αλλά να είναι μέλος ΔΕΠ του Τμήματος Ιατρικής και η επιστημονική του απασχόληση να είναι συναφής με τα διδακτικά, ερευνητικά και κλινικά ενδιαφέροντα του Εργαστηρίου. Αντίθετη ερμηνευτική εκδοχή δεν μπορεί να συναχθεί από το ότι η διάταξη κατατάσσει το Διευθυντή, καθώς και τα λοιπά μέλη ΔΕΠ, στο ιατρικό προσωπικό του Εργαστηρίου, το οποίο αντιδιαστέλλει από το λοιπό προσωπικό. Ο όρος "ιατρικό προσωπικό" που χρησιμοποιείται στην εν λόγω ΚΥΑ είναι νομικός όρος και η έννοιά του είναι ευρεία κατά τα ανωτέρω, αφού σε αυτόν δεν περιλαμβάνονται μόνον οι ιατροί, αλλά και άλλοι επιστήμονες μέλη ΔΕΠ που πληρούν τις λοιπές προϋποθέσεις που ορίζονται στη διάταξη του άρθρου 48 του ν.4957/2022.

Η ερμηνευτική αυτή λύση βρίσκει έρεισμα στο γράμμα και στο πνεύμα των εφαρμοστέων διατάξεων και βρίσκεται σε αρμονία με το ευρύτερο νομικό πλαίσιο. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 6 παρ.6 του ν.2889/2001, στην ιατρική υπηρεσία των νοσοκομείων περιλαμβάνονται ιατροί, φαρμακοποιοί, ακτινοφυσικοί, χημικοί, κλινικοί χημικοί, βιοχημικοί, βιολόγοι και ψυχολόγοι, ενώ με τη διάταξη της παραγράφου 8 του άρθρου 7 του νόμου αυτού, όπως τροποποιήθηκε με τη διάταξη του άρθρου 12 του ν. 4999/2022, προβλέπεται ότι προϊστάμενος ιατρικού τμήματος ή μονάδας νοσοκομείου του Ε.Σ.Υ. δυνατόν να μην είναι ιατρός.

Η αντίθετη άποψη, ότι δηλαδή ο Διευθυντής, και αντιστοίχως τα λοιπά μέλη ΔΕΠ που έχουν τοποθετηθεί και υπηρετούν στο Εργαστήριο Κλινικής Βιοχημείας του ΕΚΠΑ, εφόσον ανήκουν στο ιατρικό του προσωπικό, απαιτείται να είναι ιατροί, θα οδηγούσε στο άτοπο να αποκλείονται από το έργο του Εργαστηρίου μέλη ΔΕΠ μη ιατροί του Τμήματος της Ιατρικής, των οποίων το γνωστικό αντικείμενο είναι ίδιο ή συναφές με εκείνο του Εργαστηρίου και θα επιβαλλόταν ένας περιορισμός ασύμβατος με την ελευθερία της έρευνας και της διδασκαλίας (άρθρο 16 Σ).

19. Κατά την **πρώτη μειοψηφήσασα γνώμη**, η οποία απαρτίσθηκε από τον Ευάγγελο Μαρίνη, Αντιπρόεδρο του Ν.Σ.Κ. και τη Βασιλεία Πελέκου Νομική Σύμβουλο του Κράτους, (ψήφοι 2), η προκήρυξη για την πλήρωση της θέσης του Διευθυντή του Εργαστηρίου της Κλινικής Βιοχημείας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών αποτελεί κανονιστική διοικητική πράξη που δεσμεύει για τους όρους και τις προϋποθέσεις συμμετοχής στη διαδικασία εκλογής. Η από την προκήρυξη ευθεία παραπομπή στη διάταξη του άρθρου 3 του εσωτερικού κανονισμού του εργαστηρίου (69379ι /B1 /2003 ΚΥΑ) αναφέρεται πρωτίστως στην ιατρική ιδιότητα του προσωπικού, την οποία απαιτείται να έχει ο Διευθυντής του εργαστηρίου και η οποία προκύπτει από την γραμματική και τελεολογική ερμηνεία της διάταξης. Ειδικότερα, κατά το νόμο, ο Διευθυντής προϊσταται και εποπτεύει την επιτέλεση του έργου του Εργαστηρίου (άρθρα 2 και 4 του εσωτερικού κανονισμού), το οποίο εξυπηρετεί διδακτικές, ερευνητικές και κλινικές ανάγκες σε διάφορα γνωστικά αντικείμενα, μεταξύ των οποίων, (βλ. άρθρο 1 του εσωτερικού Κανονισμού) της

πειραματικής καρδιολογίας, πειραματικής ογκολογίας, διαγνωστικής μοριακής ιατρικής και αποβλέπει όχι μόνον στην εκπαίδευση των φοιτητών της Ιατρικής και την επιστημονική έρευνα, αλλά και σε παροχή κλινικού έργου, καθώς και στη διενέργεια διαγνωστικών εξετάσεων. Συνεπώς, η εποπτική αρμοδιότητα αναφέρεται σε γνωστικά αντικείμενα και έργο που επιτελεί το Εργαστήριο που μόνον ιατρός – διευθυντής θα μπορούσε να εκτελέσει. Περαιτέρω, από την εξυπηρέτηση διαγνωστικών αναγκών, δηλαδή τη διενέργεια εργαστηριακών εξετάσεων, οι οποίες συνιστούν ιατρικές πράξεις σύμφωνα με τον Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας (βλ. άρθρο 1 ν.3418/2005, Α'287), τη συμμετοχή του εργαστηρίου στις εφημερίες του νοσοκομείου και τη μέριμνα που, κατά το άρθρο 4 του κανονισμού, πρέπει να έχει ο Διευθυντής για την παροχή νοσηλευτικού έργου, την παρακολούθηση των ειδικευομένων ιατρών και τη συνεχή εκπαίδευση και επιμόρφωσή τους, την κατάρτιση προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών της Ιατρικής και το εν γένει ιατρικό έργο, το οποίο επιτελείται στο Εργαστήριο, στο οποίο αναφέρεται ο Πρόεδρος του Τμήματος της Ιατρικής στο προαναφερόμενο έγγραφό του, συνάγεται ότι ο Διευθυντής του Εργαστηρίου απαιτείται να έχει την ιδιότητα του ιατρού.

20. Κατά τη **δεύτερη μειοψηφική γνώμη**, την οποία υποστήριξε ο Δημήτριος Κατωπόδης, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους, από τη γραμματική διατύπωση της διάταξης του άρθρου 3 του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας του Εργαστηρίου Κλινικής Βιοχημείας στην ιατρική σχολή, στην οποία παραπέμπει η προκήρυξη και την οποία επικαλείται στο προαναφερόμενο έγγραφο ο Πρόεδρος του Τμήματος Ιατρικής, δεν ορίζει αν ο Διευθυντής οφείλει κατά το νόμο να είναι, εκτός από μέλος ΔΕΠ της βαθμίδας του καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή του τμήματος Ιατρικής με επιστημονική απασχόληση που εμπίπτει στα διδακτικά, ερευνητικά και κλινικά ενδιαφέροντα του οικείου εργαστηρίου, και ιατρός. Η εν λόγω διάταξη ορίζει τις κατηγορίες από τις οποίες στελεχώνεται το εργαστήριο της Κλινικής Βιοχημείας τις οποίες και αντιδιαστέλει σε Ιατρικό και λοιπό προσωπικό σύμφωνα με όσα έχουν ήδη εκτεθεί ανωτέρω. Εξάλλου, με την διάταξη του άρθρου 4 του εσωτερικού κανονισμού του εργαστηρίου, αυτό διευθύνεται από μέλος του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού του Τμήματος Ιατρικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, χωρίς περαιτέρω διάκριση. Η παραπομπή δε της προκήρυξης, (ως στοιχείο υποβολής δικαιώματος

υποψηφιότητας για τη θέση του Διευθυντή του εργαστηρίου), στις προϋποθέσεις που διατυπώνονται στο άρθρο 3 της ΚΥΑ 69379/Β1 /2003 (Β'900), προδήλως έχει συμπληρωματικό χαρακτήρα σε σχέση με τις βασικές διατάξεις του ν.4957/2022. Δεδομένου ότι ο Διευθυντής έχει την αρμοδιότητα να προϊστάται και να εποπτεύει τη λειτουργία του εργαστηρίου και την υλοποίηση των σκοπών του, η παραπομπή της προκήρυξης στη διάταξη του άρθρου 3 του εσωτερικού κανονισμού του εργαστηρίου, ερμηνευόμενη σε συνδυασμό με τις λοιπές διατάξεις της ΚΥΑ, έχει προσθέτως και την έννοια ότι ο υποψήφιος για την θέση, πέραν των άλλων κριτηρίων (προϋποθέσεων), οφείλει να πληροί και το κριτήριο, της δυνατότητας, ως εκ του κλάδου στον οποίο ανήκει και της ειδικότητας την οποία κατέχει, να εκτελέσει κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο την εποπτική του αρμοδιότητα, όσον αφορά το γνωστικό αντικείμενο του εργαστηρίου και το παρεχόμενο έργο που κατά τις κείμενες διατάξεις οφείλει αυτό να επιτελέσει. Ως εκ τούτου, επαφίεται στον επικεφαλής της ακαδημαϊκής μονάδας, που ελέγχει, κατά το νόμο, αν οι υποψήφιοι πληρούν τις προϋποθέσεις εκλογιμότητας (βλ. τρίτο εδάφιο της παραγράφου 5 του άρθρου 48 του ν.4957/2022) (και εν τέλει στο εκλεκτορικό Σώμα δια της ψήφου) να κρίνει εάν από το σκοπό του εργαστηρίου και τα εξ αυτού απορρέοντα, αλλά και από το νόμο προβλεπόμενα καθήκοντα του Διευθυντή, απαιτείται ο υποψήφιος να ανήκει στον κλάδο των ιατρών, αφού ληφθούν ιδίως υπόψη α) η εξυπηρέτηση των διδακτικών, ερευνητικών και κλινικών αναγκών στα γνωστικά αντικείμενα που αναφέρονται στο άρθρο 1 του εσωτερικού κανονισμού του εργαστηρίου, β) η κάλυψη διαγνωστικών αναγκών, καθώς και η εξυπηρέτηση άλλων σκοπών του κοινωνικού συνόλου (βλ. τη διάταξη του άρθρου 2 περ.γ του κανονισμού), γ) η εκπαίδευση ειδικευόμενων ιατρών και η συνεχής επιμόρφωσή τους (βλ άρθρο 2 περ.δ του εσωτερικού κανονισμού), δ) οι υποχρεώσεις που προκύπτουν από την συμμετοχή του εργαστηρίου στη εφημερία του νοσοκομείου στο οποίο λειτουργεί, ε) η μέριμνα του Διευθυντή για την παροχή νοσηλευτικού έργου (βλ. άρθρο 4 παρ.2 εσωτερικού κανονισμού), στ) η αρμοδιότητα του διευθυντή να υπογράφει κατά τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 3 του ν. 3366/1955 τις βεβαιώσεις της άσκησης του ιατρικού επαγγέλματος και ζ) οι πραγματικές συνθήκες υπό τις οποίες ασκείται η αρμοδιότητα του Διευθυντή, ζήτημα πραγματικό, όπως η επίβλεψη του ιατρικού έργου στην οποία αναφέρεται ο Πρόεδρος του Τμήματος

της Ιατρικής. Η κρίση αυτή απαιτεί ειδικές γνώσεις για την εξειδίκευση επιστημονικών-τεχνικών εννοιών, όπως λχ «διαγνωστικές ανάγκες», αλλά και αορίστων εννοιών, όπως λχ η «εξυπηρέτηση άλλων σκοπών του κοινωνικού συνόλου», καθώς και την πραγματική γνώση του παρεχόμενου έργου από το εργαστήριο (συμμετοχή σε εφημερίες, ενέργεια ιατρικών πράξεων) σε συνδυασμό με την επίβλεψη του έργου αυτού από τον Διευθυντή. Υπό τα δεδομένα αυτά, στην συγκεκριμένη περίπτωση που έχει υπάρξει (μοναδική) υποψήφια μέλος ΔΕΠ στην βαθμίδα του καθηγητή που υπηρετεί στο εν λόγω εργαστήριο και έχει το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με εκείνο του εργαστηρίου, χωρίς να έχει και την ιδιότητα του ιατρού, το αν δύναται ή όχι να είναι υποψήφια, ως κρίση που εξαρτάται από ειδικές επιστημονικές γνώσεις του αντικειμένου και του έργου που παρέχεται από το εργαστήριο, όπως βιοχημικές εξετάσεις για διαγνωστικούς σκοπούς σε ασθενείς των κλινικών και των εξωτερικών ιατρείων του Νοσοκομείου, η μέριμνα για το νοσηλευτικό έργο, η εκπαίδευση των ειδικευόμενων ιατρών στην ειδικότητα της Ιατρικής Βιοπαθολογίας-Εργαστηριακής Ιατρικής, καθώς η θεωρητική άσκηση φοιτητών Ιατρικής στο πλαίσιο του μαθήματος της Κλινικής Βιοχημείας, είναι ζήτημα που θα πρέπει να κριθεί αιτιολογημένα από το αρμόδιο όργανο και πρωταρχικά από τον /την επικεφαλής της Ακαδημαϊκής Μονάδας στην οποία εντάσσεται το εργαστήριο και έθεσε την υπό στοιχείο γ προϋπόθεση στην προκήρυξη⁴ και εν τέλει το εκλεκτορικό Σώμα δια της ψήφου του στην περίπτωση που ήθελε κριθεί αποδεκτή η υποψηφιότητα από τον /την επικεφαλής της ως άνω Ακαδημαϊκής Μονάδας. Συνεκτιμητέο βεβαίως θα πρέπει να είναι και το γεγονός ότι η εν λόγω υποψήφια που υπέβαλε αίτηση, κατείχε μέχρι σήμερα τη θέση της διευθύντριας και κατέχει την ειδικότητα της κλινικής χημείας (κατ' ειδικότητα του ΚΕΣΥ) με γνωστικό αντικείμενο «Κλινική Βιοχημεία-Ιατρική χημεία». Τέλος, κατά την γνώμη αυτή η διάταξη του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 8 του άρθρου 7 του ν. 2889/2001, όπως ισχύει, σύμφωνα με την οποία σε κάθε ιατρικό τμήμα ή μονάδα προΐσταται ιατρός αντίστοιχης ειδικότητας ή άλλος επιστήμονας της Ιατρικής υπηρεσίας με το μεγαλύτερο βαθμό, δεν αίρει τα προεκτεθέντα, διότι αφορούν τα τμήματα και μονάδες των νοσοκομείων του ΕΣΥ γενικά και όχι τα

⁴ Για το επιστημονικό -τεχνικό αυτό ζήτημα θα μπορούσε να αποφανθεί και η Συνέλευση του Ιατρικού Τμήματος και κατόπιν η επικεφαλής της Ακαδημαϊκής Μονάδας να αποφάσιζε ανάλογα με την απόφαση της Συνέλευσης.

Πανεπιστημιακά εργαστήρια, τα οποία διέπονται από ειδικές διατάξεις κατά τα ανωτέρω εκτιθέμενα.

Απάντηση

21. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, επί του τεθέντος ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Ε΄) γνωμοδοτεί, κατά πλειοψηφία, ως εξής: Μέλος ΔΕΠ της βαθμίδας του καθηγητή της Ιατρικής Σχολής, που δεν είναι Ιατρός, δύναται να είναι υποψήφιος/α στην προκηρυχθείσα θέση του Διευθυντή/ντριας του Εργαστηρίου Κλινικής Βιοχημείας του ΕΚΠΑ.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 23^η Ιανουαρίου 2024

Η Πρόεδρος

Ο Εισηγητής

Αικατερίνη Γρηγορίου
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Δημήτριος Ε. Κατωποδης
Νομικός Σύμβουλος του Κράτους